

**SYLABUS PRZEDMIOTU – SZKOŁA DOKTORSKA
CYKL KSZTAŁCENIA OD 2021 DO 2025**

OGÓLNE INFORMACJE O PRZEDMIOCIE				
Tytuł przedmiotu		Językoznawstwo kognitywne		
Nazwa jednostki realizującej przedmiot		Szkoła Doktorska w Uniwersytecie Rzeszowskim		
Typ przedmiotu (<i>obowiązkowy, fakultatywny</i>)		Przedmiot obowiązkowy fakultatywny (specjalistyczny) do wyboru		
Rok/semestr		III; semestr VI		
Dyscyplina		językoznawstwo		
Język wykładowy		j. polski		
Imię i nazwisko koordynatora przedmiotu		dr hab. prof. UR Marcin Grygiel		
Imię i nazwisko prowadzącego przedmiot		dr hab. prof. UR Marcin Grygiel		
Wymagania wstępne		wiedza językoznawcza przewidziana w programie studiów filologicznych/językoznawczych II stopnia		
STRESZCZENIE PRZEDMIOTU (syntetyczny opis treści oraz celów przedmiotu; 100-200 słów)				
<p>Przedmiot ma za zadanie zaznajomienie doktorantów z metodologiami badań językoznawczych w obszarze językoznawstwa kognitywnego oraz ich praktycznym zastosowaniem przy pisaniu pracy doktorskiej. Obejmuje krytyczne spojrzenie na kognitywne modele języka, które zakładają, że język jest integralną częścią ludzkiego funkcjonowania poznawczego. Przekazuje wiedzę i praktykę z zakresu paradygmatów badawczych takich jak gramatyka kognitywna, semantyka kognitywna, teoria metafory konceptualnej, teoria amalgamatów, gramatyki konstrukcji. Umieszcza językoznawcze podejścia do kognitywistyki w obrębie translatoryki, językoznawstwa stosowanego, nauk humanistycznych i w kontekście historycznym. Wymienia i definiuje podstawowe terminy z zakresu językoznawstwa kognitywnego, pokazuje, jak znaleźć właściwe rozwiązanie, uczy krytycznego myślenia.</p>				
EFEKTY UCZENIA SIĘ DLA PRZEDMIOTU I METODY WERYFIKACJI				
Symbol efektu uczenia się	Zakładane efekty uczenia się	Odniesienie do efektów uczenia się dla kwalifikacji na poziomie 8 PRK (symbol)	Forma zajęć dydaktycznych (w., ćw., itp.)	Metody weryfikacji (np.: kolokwium, egzamin ustny, egzamin pisemny, projekt itp.)
Wiedza Lp.	Zna i rozumie			
1.	w stopniu umożliwiającym rewizję istniejących paradygmatów – światowy dorobek, obejmujący podstawy teoretyczne oraz zagadnienia ogólne i wybrane zagadnienia szczegółowe w obrębie językoznawstwa kognitywnego	P8S-WG/1	w, ćw	prezentacje studentów, egzamin ustny
2.	główne tendencje rozwojowe badań nad zjawiskami językowymi postrzeganymi jako odbicie stojących za nimi procesów umysłowych	P8S-WG/2	w, ćw	prezentacje studentów, egzamin ustny

3.	metodologię badań obrębie językoznawstwa kognitywnego, ma pogłębioną wiedzę na temat specyfiki mechanizmów języków i kognitywnych mechanizmów poznawania i doświadczania świata	P8S-WG/3	w, ćw	prezentacje studentów, egzamin ustny
4.	zasady upowszechniania wyników działalności naukowej, w tym w trybie otwartego dostępu	P8S -WG/4	w, ćw	prezentacje studentów, egzamin ustny
5.	zasady transferu wiedzy do sfery gospodarczej i społecznej oraz komercjalizacji wyników działalności naukowej i know-how związanego z tymi wynikami	P8S -WK/3	w, ćw	prezentacje studentów, egzamin ustny
Umiejętności Lp.	Potrafi			
1.	- określić cel i przedmiot badania naukowego, sformułować hipotezy badawcze - rozwijać metody, techniki, narzędzia badawcze oraz twórczo je stosować, - wnioskować na podstawie badań naukowych	P8 S -UW/1	ćw.	prezentacje studentów, dyskusja
2.	analizować i oceniać wyniki badań naukowych, działalności eksperckiej i innych prac o charakterze twórczym oraz ich wkładu w rozwój wiedzy	P8S -UW/2	ćw.	prezentacje studentów, dyskusja
3.	przenosić wyniki działalności naukowej do sfery gospodarczej i społecznej	P8S -UW/3	ćw.	prezentacje studentów, dyskusja
4.	dyskutować konstruktywnie na tematy specjalistyczne w stopniu umożliwiającym aktywne uczestnictwo w międzynarodowym środowisku naukowym	P8S - UK/1	ćw.	prezentacje studentów, dyskusja
5.	upowszechniać wyniki działalności naukowej, także w formach popularnych	P8S -UK/2	ćw.	prezentacje studentów, dyskusja
6.	Inicjować debatę	P8S -UK/3	ćw.	prezentacje studentów, dyskusja
7.	uczestniczyć w dyskursie naukowym	P8S -UK/4 P8S-UK/5	ćw.	prezentacje studentów, dyskusja
8.	planować i realizować indywidualne i zespołowe przedsięwzięcia badawcze	P8 S -UO	ćw.	prezentacje studentów, dyskusja
9.	samodzielnie planować i działać na rzecz własnego rozwoju oraz inspirować i organizować rozwój innych	P8S -UU/1 P8S-KO/2	ćw.	prezentacje studentów, dyskusja

Kompetencje społeczne Lp.	Jest gotów do			
1.	krytycznej oceny dorobku w zakresie badań prowadzonych w paradygmatach językoznawstwa kognitywnego	P8S-KK/1	ćw.	prezentacje studentów, dyskusja
2.	krytycznej oceny własnego wkładu w rozwój badań kognitywnych	P8S-KK/2	ćw.	prezentacje studentów, dyskusja
3.	uznawania znaczenia wiedzy w rozwiązywaniu problemów poznawczych i praktycznych	P8S-KK/3	ćw.	prezentacje studentów, dyskusja
4.	podtrzymywania i rozwijania etosu środowisk badawczych i twórczych, w tym: - prowadzenia działalności naukowej w sposób niezależny - respektowania zasady publicznej własności wyników działalności naukowej, z uwzględnieniem zasad ochrony własności intelektualnej	P8S-KR	ćw.	prezentacje studentów, dyskusja

FORMY ZAJĘĆ DYDAKTYCZNYCH, WYMIAR GODZIN I PUNKTÓW₁

Semestr (nr)	Wykł.	Ćwiczenia	Lab.	Prakt.	Inne	Liczba pkt. ECTS
VI	5	10	—	—	—	0

METODY DYDAKTYCZNE

Metody podające – wykład informacyjny, pokaz multimedialny, metody problemowe – konwersatorium

TREŚCI PROGRAMOWE

1. Wykład / Konwersatorium:

Językoznawstwo kognitywne a inne szkoły językoznawcze

Gramatyka kognitywna R. Langackera

Teoria Metafory Konceptualnej G. Lakoffa

Semantyka ram i gramatyka konstrukcji

2. Ćwiczenia / laboratoria / inne:

Praktyczne zastosowania językoznawstwa kognitywnego

Kognitywne badania nad tekstem i dyskursem

Kognitywne podejścia do tłumaczenia (E. Tabakowska)

Kognitywna teoria terminologii P. Faber

WARUNKI ZALICZENIA PRZEDMIOTU (KRYTERIA OCENIANIA)

obecność na zajęciach (20% oceny na zaliczenie), aktywność (20% oceny na zaliczenie), przygotowanie dwóch prezentacji, (30% + 30% oceny na zaliczenie), egzamin ustny (skala 2,0-5,0) Ocena określa czy doktorant w stopniu bardzo dobrym, dobrym, dostatecznym czy niedostatecznym rozumie, zna i jest w stanie zastosować w praktyce terminologię językoznawstwa kognitywnego, jest w stanie zastosować je w swoich badaniach, posiada wiedzę i praktykę w obszarze badań językoznawstwa kognitywnego, zna podstawowe paradygmaty badawcze powstałe w ramach językoznawstwa kognitywnego i potrafi je zastosować do swoich badań.

CAŁKOWITY NAKŁAD PRACY DOKTORANTA POTRZEBNY DO OSIĄGNIĘCIA ZAŁOŻONYCH EFEKTÓW W GODZINACH ORAZ PUNKTACH ECTS

Forma aktywności	Średnia liczba godzin na zrealizowanie aktywności
------------------	---

Godziny realizowane w kontakcie bezpośrednim wynikające planu z studiów	15
Inne z udziałem nauczyciela (udział w konsultacjach, egzaminie)	5
Godziny realizowane samodzielnie przez doktoranta (przygotowanie do zajęć, egzaminu, napisanie referatu itp.)	50
SUMA GODZIN	70
SUMARYCZNA LICZBA PUNKTÓW ECTS	0

LITERATURA

Literatura podstawowa:	<p>Lakoff G., 1987, <i>Women, Fire, and Dangerous Things</i>, Chicago–London.</p> <p>Lakoff G., 1990, <i>The Invariance Hypothesis. Is Abstract Reason Based on Image-Schemas?</i>, „Cognitive Linguistics”, t. 1–1, s. 39–74.</p> <p>Lakoff G., Johnson M., 1988 [1980], <i>Metafory w naszym życiu</i>, tłum. i wstęp T.P. Krzeszowski, Warszawa.</p> <p>Langacker R.W., 1987, <i>Foundations of Cognitive Grammar, vol. 1: Theoretical Prerequisites</i>, Stanford.</p> <p>Langacker R.W., 2002 [1991], <i>Concept, Image, and Symbol. The Cognitive Basis of Grammar</i>, Berlin–New York.</p> <p>Langacker R.W., 2005, <i>Wykłady z gramatyki kognitywnej</i>. Lublin 2001, Lublin.</p> <p>Lyons J., 1976, <i>Wstęp do językoznawstwa</i>, tłum. K. Bogacki, Warszawa.</p> <p>Stockwell P., 2006 [2002], <i>Poetyka kognitywna. Wprowadzenie</i>, tłum. A. Skucińska, Kraków.</p> <p>Tabakowska E., 1995, <i>Gramatyka i obrazowanie. Wprowadzenie do językoznawstwa kognitywnego</i>, Kraków.</p> <p>Tabakowska E., 2001 [1993], <i>Językoznawstwo kognitywne a poetyka przekładu</i>, tłum. A. Pokojska, Kraków.</p> <p>Tabakowska E., 2004, <i>Kognitywizm po polsku – wczoraj i dziś</i>, Kraków.</p> <p>Tatarkiewicz W., 2005, <i>Historia filozofii, t. 1: Filozofia starożytna i średniowieczna</i>, Warszawa.</p> <p>Taylor J.R., 2001 [1995], <i>Kategoryzacja w języku</i>, tłum. A. Skucińska, Kraków.</p> <p>Taylor J.R., 2007 [2002], <i>Gramatyka kognitywna</i>, tłum. M. Buchta, Ł. Wiraszka, Kraków</p>
Literatura uzupełniająca:	<p>Lakoff George, Johnson Mark, 1988. <i>Metafory w naszym życiu</i>. Tłum. T. P. Krzeszowski. Warszawa .</p> <p>Georges Kleiber, 2003. <i>Semantyka prototypu: kategorie i znaczenie leksykalne</i>. Tłum. Bronisława Ligara. Kraków.</p> <p>John R. Taylor, 2001. <i>Kategoryzacja w języku: prototypy w teorii językoznawczej</i>. Tłum. Anna Skucińska. Kraków.</p> <p><i>Kognitywne podstawy języka i językoznawstwa</i>, 2001. pod red. Elżbiety Tabakowskiej. Kraków.</p> <p>Nowakowska-Kempna Iwona, 1995. <i>Konceptualizacja uczuć w języku polskim</i>. Warszawa.</p> <p>Wierzbicka, Anna, 2007. <i>Słowa klucze. Różne języki – różne kultury</i>. Tłum. I. Duraj-Nowosielska. Warszawa: Wydawnictwo Uniwersytetu Warszawskiego.</p>